

Romerike Krisesenter IKS

Budsjett 2016 og Økonomiplan 2016-2019

Innledning

I henhold til lov om interkommunale selskaper § 20, skal representantskapet en gang i året vedta selskapets økonomiplan. Den skal legges til grunn ved selskapets budsjettarbeid og øvrig planleggingsarbeid. Økonomiplanen omfatter de fire neste budsjettår og skal gi en realistisk oversikt over forventede inntekter og utgifter, herunder investeringsplaner og finansieringen av disse.

Forutsetninger

Romerike krisesenter IKS ble opprettet i 2011 og eies av 14 kommuner på Romerike. De årlige refusjonene fra eierkommunene tar utgangspunkt i eierandeler som er fastsatt i selskapsavtalen. De årlige tilskuddene fra kommunene utgjør nesten hele omsetningen til selskapet. De øvrige inntektene til selskapet er momskompensasjon og gaver mottatt fra organisasjoner og private givere. Tjenesten er lovpålagt kommunene iht. krisesenterloven § 2.

Senteret har 16 soverom med totalt 60 sengeplasser. Dette inkluderer også avdelingen for mannlige brukere og deres barn. Senteret ble bygget i et 20 års perspektiv i forhold til innbyggertall og kapasitet.

Krisesenterets formål

Romerike Krisesenter IKS (RKS) skal inneholde et midlertidig botilbud og rådgivning til kvinner, menn og deres barn som er utsatt for vold eller trusler om vold i nære relasjoner, og ellers oppfylle de krav til krisesentre som følger av lov om kommunale krisesentertilbud. Krisesenteret skal gi brukerne støtte, veiledning og hjelp til å ta kontakt med andre deler av tjenesteapparatet, og skal herunder blant annet omfatte: et gratis, helårs, heldøgns, trygt og midlertidig botilbud, et gratis dagtilbud og oppfølging i reetableringsfasen i samarbeid med kommunen. Krisesenteret skal drive utadrettet informasjonsarbeid om sin virksomhet. Krisesenteret skal samarbeide med det øvrige offentlige hjelpeapparatet, andre krisesentre og aktuelle aktører for å fremme virksomhetens formål.

Strategiske fokusområder

Selskapet sine strategiske fokusområder i perioden er:

Nærvær

Selskapet har fokus på nærværestiltak og fraværestiltak for å redusere sykefraværet og øke nærværet. Prosedyrer som ble ferdigstilt i 2013, skal gjennomgå og evalueres.

Kommunikasjon

Det gjennomføres interne tiltak med fokus på holdninger, etisk refleksjon og systematiserte overlappinger. Videre gjennomføres det eksterne tiltak som tilbud om foredrag, faste møteplasser og informasjonsmateriale.

Samarbeid

Internt samarbeid rundt brukere systematiseres i miniteam.

Eksternt skal vi videreutvikle samarbeidsmøter med aktuelle tjenester i eierkommunene og nettverk innenfor fagfeltet.

Kompetanse

Selskapet skal ha et kontinuerlig fokus på kompetanse og skoling. Barnefaglig ansvarlig og det barnefaglige teamet, skal skoles i metoden *barnesamtalen*. Vi skal ha økt fokus på å sikre et godt dagtilbud og styrke kompetansen om psykisk helse.

Budsjett 2016

Driftsbudsjett	Budsjett 2015	Regnskap første halvår 2015	Budsjett 2016
DRIFTSINNTEKTER			
Salgsinntekter	0	0	0
Refusjoner (inkl. MVA komp)	19 078 000	9 979 763	19 378 000
Overføringer	0	0	0
Andre driftsinntekter	0	91 931	0
Sum driftsinntekter	19 078 000	10 071 694	19 378 000
DRIFTSUTGIFTER			
Lønn inkl. sosiale utgifter	12 415 000	5 452 005	13 533 000
Kjøp av varer og tjenester	2 878 000	1 571 325	3 115 000
Overføringer	720 000	363 296	500 000
Kalkulatoriske avskrivninger	1 460 000	0	1 460 000
Andre driftsutgifter	65 000	1 500	45 000
Sum driftsutgifter	17 538 000	7 388 126	18 653 000
DRIFTSRESULTAT	1 540 000	2 683 568	725 000
Finansposter			
Renteinntekter	0	0	0
Renteutgifter	1 350 000	551 206	850 000
Forsinkelsesrente	0	1 010	0
Avdrag på lån	1 835 000	916 670	1 600 000
Mottatte avdrag på lån	0	0	0
Motpost kalkulatoriske avskrivninger	-1 460 000	0	-1 460 000
<i>Ordinært resultat (før interne finanstr.)</i>	<i>-185 000</i>	<i>1 220 912</i>	<i>-265 000</i>
Interne finansieringstransaksjoner			
Avsetninger	0	0	0
Bruk av tidl. Avsetninger (gavefond)	185 000	108 042	265 000
Brukt til utgifter i kapitalregnskapet	0	0	0
Regnskapsmessig resultat	0	1 328 954	0
	Budsjett 2015	Regnskap første halvår 2015	Budsjett 2016
Kapitalbudsjett			
INVESTERINGER			
Investeringer i varige driftsmidler	3 000 000	1 096 378	0
Utlån	0	0	0
Kjøp av aksjer og andeler	0	0	0
Sum investeringer	3 000 000	1 096 378	0
FINANSIERING			
Sum finansiering	3 000 000	169 225	0

Oppsettet på budsjettet er i tråd med kommunale regnskapsprinsipper, vedtatt i representantskapet 24 april 2015.

De årlige refusjonene fra kommunene utgjør så godt som hele omsetningen til selskapet. De øvrige inntektene til selskapet er momskompensasjon og gaver mottatt fra organisasjoner og private givere.

I budsjettet for 2016 er det forutsatt at godtgjøring til styret legges på samme nivå som tidligere:

Styreleder: kr 80.000

Nestleder: kr 45.000

Styremedlemmer: kr 40.000

Pr møte: kr 1200

Godtgjøring til medlemmer av representantskapet fastsettes og dekkes av eierkommunene, i tråd med selskapsavtalen.

Senteret flyttet i juni 2014 inn i nybygde lokaler på 1500 m². 2015 er det første året med helårs drift av nytt senter, og det vesentlige av kostnadsøkningen i driftsbudsjettet knytter seg naturlig nok til eierkostnader for nytt bygg i tråd med de faktiske utgiftene knyttet til serviceavtaler, vedlikehold og kapasitet.

RKS har en økning i antall brukere på 35%. Denne økningen er betraktelig høyere enn ved andre krisesentre, som så langt i 2015 ser ut til å ligge på mellom 10-15% (tall fra Krisesentersekretariatet). Dette kan ha sin forklaring i at RKS har prioritert profilering av det nye senteret i form av informasjonsmateriale, ny webside, foredrag rundt i kommunene og i fagmiljøene. I tillegg har media fokusert på vold i nære relasjoner generelt og lokal media på RKS spesielt. Senteret har også en nærhet til hovedflyplassen, som fører til at politiet kommer med mennesker, ankommet Gardermoen, i behov av beskyttelse innenfor senterets ansvarsområde.

Budsjett 2016 er holdt innenfor de vedtatte rammene i økonomiplanen for 2015-2018, i tråd med vedtaket fra representantskapet 24.november 2015.

Utvikling

Romerike krisesenter IKS opplever en betydelig økning i antall brukere. Fra 2014 til første halvår i 2015 er det en økning i antall kvinner på 35%, barn på 35% og menn på 50%.

Dersom utviklingen holder seg stabil kan vi totalt i 2015 forvente 382 brukere, en økning på 35 % fra 2014. Som tabellen nedenfor viser, er dette en økning på 81 % siden 2011 og 50 % fra 2013.

Årstall	Antall beboere	Fordeling: Kvinner/Menn/Barn
2011	211	110 / 2 / 99
2012	251	128 / 5 / 118
2013	253	134 / 1 / 118
2014	283	142 / 8 / 133
2015 <i>(Tall fra første halvår)</i>	191	96 / 6 / 89
2015 <i>(Estimert for hele året)</i>	382	192 / 12 / 178

Det er lagt inn en økning i antall årsverk i 2017 og 2019. Denne økningen i lønnsbudsjettet bygger i hovedsak på 3 faktorer som gjennomgås nedenfor – rapport om anbefalt bemanningsnorm, ansvaret for lovpålagte tjenester og sterk økning i brukermassen. I tillegg er det gjort undersøkelser av nivå på antall brukere og årsverk ved andre krisesentre, som underbygger behovet for en økning i årsverk.

Foreslått økning i lønnsbudsjettet er i tråd med bemanningsnormen fra rapport 2, 2008, fra Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS) «Kunnskap- kvalitet- kapasitet. En nasjonal utredning om krisesentrenes kompetanse og tilgjengelighet».

Det er i rapporten gitt en minstestandard for å holde døgnåpent, beregnet ut fra brukermasse, og innbefatter *rene brukerretnede stillinger*:

Antall voksne beboere pr år	Antall årsverk
30	7
35	8
40	9
50	10
60	11
70	12
80	13 RKS nå
90	14
100	14,5
110	15
120	15,5
130	16
140	16,5
150	17
160	17,5
170	18
180	18,5
190	19
200 RKS nå	19,5
210	20
220	20,5
230	21

Denne tabellen viser bemanningsnormen i forhold til antall voksne, og ble utarbeidet *før* loven kom med krav om tilbud til flere brukergrupper, inkludert barn som egen brukergruppe med krav om tilrettelagt tilbud. Loven stiller også økte krav til innholdet i tilbudet og ansattes kompetanse.

Følgende oppgaver er pålagt kritesentrene *etter* bemanningsnormen fra NKVTS ble utarbeidet:

- Et lovfestet kritesentertilbud til menn
- At barna skal gis et individuelt og tilpasset tilbud
- Oppfølging i reetableringsfasen
- Antall dagbrukere over/under gjennomsnittet
- Hvor mye ekstra tid som går med til å følge brukerne til hjelpeapparatet
- Andel brukere som har behov for samtaler med tolk og andre tilpassede tjenester

I tabellen fremkommer antall brukerrettede stillinger RKS har i dag, som er 13. Dette tallet er i sterk kontrast til det antall voksne brukere senteret har i dag (estimert 204 voksne brukere i 2015), som tilsier mellom 19,5 og 20 brukerrettede stillinger. Senteret har ikke en bemanning i tråd med denne brukermassen, og har i 2015 stengt av rom for å kunne ivareta kapasiteten og gi et forsvarlig og tilrettelagt tilbud. De som ikke får plass, henvises til kritesentre i nærområdene, men dette er betydelig mindre sentre enn Romerike Kritesenter IKS. Kun Oslo Kritesenter har flere plasser enn RKS, men de opplever også en betraktelig økning i antall brukere og har liten kapasitet til brukere utenfor Oslo. Konsekvensen er at brukere i behov av beskyttelse, vil oppleve å ikke få plass på et kritesenter.

RKS har undersøkt belegg og bemanning ved sammenlignbare krisesentre i landet, og tallene fra 2014 viser at det kun er Oslo som har flere beboere enn RKS. I siste kolonne kommer det også frem at RKS har flere beboere (de som overnatter) pr. ansatt sammenlignet med de andre store krisesentrene.

Krisesenter	Innbyggere	Antall brukerretnede årsverk	Antall beboere 2014 (voksne og barn)	Beboere pr årsverk
Romerike	270 000	13,0	283	21,7
Bergen	500 000	14,0	217	15,5
Stavanger	350 000	18,0	242	13,4
Oslo	650 000	42,7	570	13,3
Trondheim	210 000	10,2	115	11,3
Hamar	128 000	10,7	120	11,2
Follo	136 000	13,0	122	9,4
Asker og Bærum	270 000	11,4	94	8,2
Landsgjennomsnitt *	139 806	10,2	124	12,1

* 32 av landets 45 krisesentre

RKS har gjennomført tiltak for å få ned botiden, og har et gjennomsnitt på 20 oppholdsdøgn i 2014. Det er en nedgang på 6 døgn fra 2013. Oversikten nedenfor viser RKS sin botid sammenlignet med andre krisesentre som har tall på botid. Tabellen viser at RKS, og andre sentre i pressområdene på Østlandet, jobber med å få ned botid, og flere ligger nå på et gjennomsnitt på 20 døgn. RKS sin gjennomsnittlige botid er 12 døgn mindre enn landsgjennomsnittet på 32 døgn.

Krisesenter	Botid 2014
Romerike	20
Asker og Bærum	20
Oslo	20
Stavanger	22
Follo	24
Bergen	30
Hamar	33
Vestfold	32
Trondheim	36
Landsgjennomsnitt *	32

* 32 av landets 45 krisesentre

Ytterligere nedgang i botid avhenger av tett dialog om ansvarsfordeling mellom RKS og kommunene i forhold til tilgang på bolig og oppfølging, og større fokus på dagtilbud hos RKS.

Parallelt med en nedgang i botid, opplever RKS en betydelig økning i antall brukere, som beskrevet over.

I tråd med krisesenterloven og selskapsavtalen ønsker Romerike krisesenter IKS å tilby brukerne av krisesenteret de lovpålagte tjenestene.

Loven pålegger kommunene et midlertidig botilbud som skal være tilgjengelig som et akutt lavterskeltilbud til alle som er utsatt for vold i nære relasjoner og som er i behov av den beskyttelsen et krisesenter skal tilby. Det vil være lovstridig å avvise mennesker som oppfyller kriteriene, og Romerike krisesenter IKS tilstreber en bemanning som ivaretar lovens krav til kommunene.

I utformingen av nye lokaler til krisesenteret er det tatt hensyn til en forventet befolkningsvekst av betydelig omfang de neste 20 årene.

I rapporten fra NKVTS presenteres en bemanningsnorm for krisesentrene basert på antall voksne beboere. Romerike krisesenter IKS har de senere årene hatt en betydelig økning i antall beboere, både voksne og barn, og omfanget øker raskere enn den antatte 20 års prognosen.

RKS har kartlagt oppgavene og redefinert forsvarlig bemanning til at det kan være ca. 12 voksne beboere pr. brukerrrettet årsverk, mens tabellen fra NKVTS tilsier ca. 10 voksne brukere pr. brukerrrettet årsverk. Dette betyr 20% flere brukere pr ansatt på RKS, enn den anbefalte bemanningsnormen.

RKS forstår at kommunene er i en krevende økonomisk tid, og tar ansvar for at vi som et IKS, i likhet med kommunale virksomheter, må akseptere en minimumsbemanning.

RKS har med bakgrunn i overnevnte lagt inn en økning i økonomiplanen tilsvarende 4 årsverk fra 2017 og ytterligere 1 årsverk fra 2019. Det betyr at antall brukerrrettede stillinger blir 17 fra 2017.

2015 er det første hele driftsåret, og det er derfor naturlig at det fortsatt kan ta noe tid før kostnadsnivået er fullstendig kartlagt. Budsjettet for 2016 og økonomiplanen for 2016-2019, inneholder et meget nøkternt, tilpasset og forventet kostnadsnivå i tråd med det krisesentertilbudet kommunene er lovpålagt å tilby.

Ledelsen ved krisesenteret har fokus på størst mulig andel av hele årsverk og minimal bruk av deltidsstillinger, for å skape kontinuitet og forutsigbarhet i det brukerrrettede arbeidet.

Økonomiplan 2016-2019

Drift	2016	2017	2018	2019
DRIFTSINNTEKTER				
Salgsinntekter	0	0		
Refusjoner (inkl. MVA komp)	19 378 000	22 128 000	22 686 000	24 254 000
Overføringer	0	0	0	0
Andre driftsinntekter	0	91 931	0	0
Sum driftsinntekter	19 378 000	22 128 000	22 686 000	24 254 000
DRIFTSUTGIFTER				
Lønn inkl. sosiale utgifter	13 533 000	16 210 000	16 700 000	18 185 000
Kjøp av varer og tjenester	3 115 000	3 210 000	3 300 000	3 400 000
Overføringer	500 000	515 000	530 000	550 000
Kalkulatoriske avskrivninger	1 460 000	1 460 000	1 460 000	1 460 000
Andre driftsutgifter	45 000	46 000	47 000	49 000
Sum driftsutgifter	18 653 000	21 441 000	22 037 000	23 644 000
DRIFTSRESULTAT	725 000	687 000	649 000	610 000
Finansposter				
Renteinntekter	0	0	0	0
Renteutgifter	850 000	820 000	790 000	760 000
Forsinkelsesrente	0	0	0	0
Avdrag på lån	1 600 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000
Mottatte avdrag på lån	0	0	0	0
Motpost kalkulatoriske avskr.	-1 460 000	-1 460 000	-1 460 000	-1 460 000
<i>Ordinært resultat (før interne fin.)</i>	<i>-265 000</i>	<i>-273 000</i>	<i>-281 000</i>	<i>-290 000</i>
Interne finansieringstransaksjoner				
Avsetninger	0	0	0	0
Bruk av tidl. avsetninger (gavefond)	265 000	273 000	281 000	290 000
Brukt til utgifter i kapitalregnskapet	0	0	0	0
Regnskapsmessig resultat	0	0	0	0
Kapital	2016	2017	2018	2019
INVESTERINGER				
Investeringer i varige driftsmidler	0	0	0	0
Utlån	0	0	0	0
Kjøp av aksjer og andeler	0	0	0	0
Sum investeringer	0	0	0	0
FINANSIERING				
Sum finansiering	0	0	0	0

En økning av kapasitet vil også medføre økt ressursforbruk. Dette har sine primære årsaksforhold knyttet til tilpasning av arbeidsstokk opp til normtall for tjenesten, økte personalkostnader knyttet til en generell kapasitetsøkning og ikke minst de faktiske kostnader knyttet til lokaler og drift av nytt bygg.

Det er i økonomiplanen for årene 2016-2019 økninger knyttet til nye stillinger for å kunne opprettholde minimumskapasitet, helårsdrift av bygget samt økning av lønnskostnader knyttet til hovedoppgjør i 2016 og 2018, og mellomoppgjør i 2017 og 2019. I tillegg er det hensyntatt en årlig prisvekst på 3 %.

Investeringer

Det er ikke planlagte investeringer i planperioden.

Finansiering

I forbindelse med oppføring av nye lokaler, er selskapet innvilget en låneramme på 55 millioner. Selskapet har tatt opp lån på 55 millioner i Kommunalbanken, med en nedbetalingstid på 30 år. Lånet er et serielån med flytende rente, for tiden effektiv rente på 1,758 %. Budsjetterte rentekostnader forholder seg til dagens nedbetalingsplan, noe som kan medføre en justering av rentekostnaden hvis renten endres.

	2016	2017	2018	2019
Restlån	45 370 680	43 778 720	42 186 760	40 594 800
Avdrag (30 år)	1 600 000	1 600 000	1 600 000	1 600 000
Rente	850 000	820 000	790 000	760 000

Kostnadsfordeling i forhold til eierandeler

Kommune	Folketall 1.1.14	Eierandel i %	2016	2017	2018	2019
Skedsmo	51 188	19	3 605 820	4 126 040	4 229 780	4 525 230
Lørenskog	34 697	12,9	2 448 162	2 801 364	2 871 798	3 072 393
Ullensaker	32 438	12	2 277 360	2 605 920	2 671 440	2 858 040
Sørumsund	16 918	6,3	1 195 614	1 368 108	1 402 506	1 500 471
Nannestad	11 707	4,3	816 054	933 788	957 266	1 024 131
Nittedal	22 385	8,3	1 575 174	1 802 428	1 847 746	1 976 811
Eidsvoll	22 689	8,4	1 594 152	1 824 144	1 870 008	2 000 628
Hurdal	2 695	1	189 780	217 160	222 620	238 170
Rælingen	16 806	6,2	1 176 636	1 346 392	1 380 244	1 476 654
*Enebakk	5 313	2	379 560	434 320	445 240	476 340
Gjerdrum	6 292	2,3	436 494	499 468	512 026	547 791
Aurskog-Høland	15 500	5,7	1 081 746	1 237 812	1 268 934	1 357 569
Nes	20 164	7,5	1 423 350	1 628 700	1 669 650	1 786 275
Fet	11 048	4,1	778 098	890 356	912 742	976 497
Sum	269 840	100	18 978 000	21 716 000	22 262 000	23 817 000

*Enebakk dekker en halvpart av innbyggerne

Kostnadsfordelingen er basert på SSB tall fra 2014. I tråd med selskapsavtalen p.3, revideres eierandelene når en eller flere eiere krever det.